

Arviontikertomus vuodelta 2025 (Kl 121§)

1. Tarkastuslautakunta

1 (5)

1.1. Kokoonpano

Valtuustokausi 2021-2025

1.1.2023 alkaen aloittaneen tarkastuslautakunnan kokoonpano oli seuraava:

Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Räsänen Juhani, pj	Halmemies Sakari
Polvela Eino, vpj	Laine Tuomo
Masalin Risto	Sievänen Pirkko
Nurmi Susanna	Vilander AnnaMarja
Väänänen Tuula	Rantala Jorma

Kunnanvaltuusto erotti luottamuspuolan takia tarkastuslautakunnan kokouksessaan 17.4.2023. Hämeenlinnan hallinto-oikeus, päätös 19.6.2025, kunnallisasiaa koskeva valitus hylätään. Korkein hallinto-oikeus, päätös 4.12.2025, kunnallisvalituslupahakemus hylätään.

Kunnanvaltuuston 8.6.2023 valitsema uusi kokoonpano:

Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Seimola Pertti, pj	Rämö Tapio
Polvela Eino, vpj	Manninen Tarmo
Kosonen Pirjo	Kuisma Jaana
Halmemies Sakari	Kiviniemi Heikki
Sievänen Pirkko	Helen Eija

Lautakunnan ulkopuoliseksi sihteeriksi kutsuttiin hallintosihteerin Marika Iikkanen. Lautakunta kokoontui neljä kertaa ajalla 1.1. – 31.5.2025

Valtuustokausi 2025–2029 alkoi 1.6.2025.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 1.6.-31.12.2025:

Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Juhani Räsänen, pj	Hilkka Weiho
Eino Polvela, vpj	Risto Masalin
Teuvo Jaakkola	Tuomo Virolainen
Marjo Koskenniemi	Hannu Inkeroinen
Pirjo Kosonen	Jaana Kuisma

Pirjo Kosonen valittiin lautakunnan pöytäkirjanpitäjäksi.

Marjo Koskenniemi ja Pirjo Kosonen erosivat lautakunnasta 8.12.2025. Heille ei myönnetty eroa kunnanvaltuuston kokouksessa 16.12.2025, koska tilalle ei saatu uusia jäseniä.

Juhani Räsänen erosi lautakunnan puheenjohtajuudesta ja jäsenyydestä kunnanvaltuuston kokouksessa 16.12.2025.

Lautakunta kokoontui viisi kertaa ajalla 1.6.-31.12.2025.

1.2. Tehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on Kuntalain 121§:n mukaan mm. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

2. Toiminnan ja talouden arviointi

2.1. Yleistä

Tarkastustoimen toteutuneet toimintakulut olivat 9486 € vuodelta 2025. Toimintakulut sisältävät mm. kokous-, tilintarkastus- ja koulutuskulut.

Tilintarkastusyhteisöksi tilikausien 2024 –2028 hallinnon ja talouden tarkastukseen kunnanvaltuusto valitsi 18.6.2024 §18 Mikkelin Tilintarkastus Oy:n. Tilintarkastusyhteisö tarkastaa sekä Luhangan kunnan että Luhangan Vesihuolto Oy:n hallinnon ja talouden (kuntakonserni).

Sidonnaisuusrekisteri on saatettu kunnanvaltuuston tietoon valtuuston kokouksissa 10.11.2025 §35 tarkastuslautakunnan päätösten 22.9.2025 §55 ja 21.10.2025 §67 mukaisesti.

Kunnan tilinpäätös on 18.191,63 euroa ylijäämäinen, mikä johtui toimintatuottojen nousun, toimintakulujen kasvun, verotulojen laskun ja valtionosuuksien kasvun yhteisvaikutuksesta verrattuna edelliseen toimintavuoteen.

Vuosikate oli runsaat 337 t€. Vuosikatteesta on tehty suunnitelman mukaiset poistot 172 t€ sekä kunnanhallituksen hyväksymät arvonalentumiset yhteensä 159 t€, jotka kohdistuivat kiinteistöihin Vanhainkoti ja Tammijärven koulu n. 119 t€ ja asunto-osakeyhtiöihin Luhangan Kilpala, Metsurinpolkka ja Luhangan Sato yhteismäärältään 40 t€. Satunnaisia tuottoja 0,12 t€, jotka on saatu Keski-Suomen Verkkoholding Oy:n tuloutuksista. Kunta myi metsää n. 9 t€ arvosta arviointivuonna.

Tilinpäätöksen ylijäämä mahdollistaa arvonalennusten tekemisen kohteisiin, joihin tasearvojen tarkastelussa on arvioitu olevan selkeitä arvonalennustarpeita. Investointeja ei vuonna 2025 tehty. Vuodelle 2025 oli suunniteltu vain korjaustarpeita. Investointisuunnitelmaa ei vahvistettu v. 2025 aikana.

2.2. Luhangan Vesihuolto Oy

Kunnanhallitus valitsi Luhangan Vesihuolto Oy:lle uuden hallituksen 8.12.2025. Uuden hallituksen toimikausi alkoi 1.1.2026. Hallitukseen kuuluu kolme jäsentä, joista yksi on valittu hallituksen puheenjohtajaksi.

Luhangan Vesihuolto Oy:n taloudellinen tilanne on yhä edelleen kestämaton ja muodostaa kunnalle suurimman taloudellisen riskin. Yhtiön suuret velat kunnalle ovat jäämässä kunnan maksettaviksi.

Luhangan kunnan myöntämät konserniavustukset Luhangan Vesihuolto Oy:lle ovat v. 2025 tilinpäätöksen mukaan 230 t€. Luhangan Vesihuolto Oy:n tasearvo kunnan taseessa on 526 t €. Yhtiön velat kunnalle ja kunnan taseessa oleva tasearvo ovat yhteensä 756 t €.

Tarkastuslautakunnat ovat vuosittain arviointikertomuksissaan huomauttaneet yhtiön talouden huonosta tilanteesta kaikkien Luhangan Vesihuolto Oy:n toimintavuosien aikana. Vuoden 2024

tilinpäätös on vahvistettu vasta keväällä 2026. Vuoden 2025 tilinpäätös on vielä tarkastamatta arviointikertomusta laadittaessa ja siten yhtiökokous pitämättä koskien v. 2025 tilinpäätöstä. Kunnanhallitus valitsi yhtiökokousedustajan Luhangan Vesihuolto Oy:n yhtiökokoukseen vasta joulukuussa 2025.

Nopeasti muuttuneessa valtakunnallisessa tilanteessa kunnallinen vesihuoltojärjestelmä vaatii laajaa hallinnollista ja operatiivista osaamista. Alueellinen yhteistyö muiden vesihuolto -toimijoiden kanssa korostuu tulevaisuudessa. Joulukuussa 2025 valittu Luhangan Vesihuolto Oy:n uusi hallitus edustaa kokemusta ja osaamista vesihuollon vaativassa toimintakentässä.

2.3. Hallinto ja tiedonhallinta

2.3.1 Hallinto

Kunnan hallintoa, taloutta ja toimintaa on kokonaisuudessaan hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Kunnanvaltuuston kokouksia on pidetty neljä ja kunnanhallituksen kokouksia on pidetty 19 kokousta v. 2025.

Kunnan kokouksissa on tullut esille joissain tärkeissä asioissa esityslistoissa oleva päätösehdotusten puute. Tämä aiheuttaa ongelmaa kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen ja lautakuntien päätöksenteossa, kun luottamushenkilöillä ei ole riittävästi aikaa valmistautua käsiteltäviin asioihin.

Arviointivuoden aikana käsiteltiin kunnan mahdollisuutta rakentaa oma rivitalo kirkonkylään. Hanketta veti työryhmä vuoden alkupuolella, kunnes loppuvuodesta hanke palautettiin kunnanhallituksen päätöksellä kunnanhallitukselle. Kunnanhallitus päätti lopettaa rivitalohankkeen jatkamisen.

Kunnan varhaiskasvatuksen tilat todettiin mitoitukseltaan liian pieniksi ja epäkäytännöllisiksi tietoon tulleen päivähoitoa tarvitsevan lapsimäärän kasvamisen vuoksi. Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta kävi alkuvuodesta 2025 läpi erilaisia vaihtoehtoja tarjota riittävät tilat esille tulleeseen tarpeeseen. Selvitystyön tuloksena oli ainoa vaihtoehto rakentaa uudet tilat varhaiskasvatuksen käyttöön. Lautakunnan kokouksessa 26.3.2025 §24 lautakunta keskusteli asiasta ja päätti puheenjohtajan esityksestä, että kunnanhallitus velvoitetaan tarttumaan pikaisesti toimeen uudisrakennuksen tekemiseksi. Talousarviossa v. 2026 päiväkodin rakentamiseen varattiin määräraha.

2.3.2 Tiedonhallinta

Tarkastuslautakunta toteaa, että asianhallintajärjestelmä (Dynasty10) on otettu käyttöön 1.1.2024, mikä mahdollistaa mm. tiedonhallintalain noudattamisen ja helpottaa varautumista myös tulevaan arkistolain muutokseen.

Tarkastuslautakunta on vuoden 2024 arviointikertomuksessa pyytänyt kunnanhallitusta kiinnittämään huomiota sen velvollisuuksiin antaa vastauksia eri viranomaisten selvityspyyntöihin niille annetuissa aikatauluissa. Kunnassa on otettu 2024 alusta käyttöön asianhallintajärjestelmä viranomaisen asioinnin kirjaamiseen, mikä mahdollistaa lakisäätäisten velvollisuuksien noudattamisen lisäksi myös tehokkaan määräaikojen seurannan. Loppuvuodesta 2025

asianhallintajärjestelmä on päivitetty uuteen versioon ja kunta on tehnyt tilauksen myös Dynasty sähköisen arkistointiratkaisun käyttöönotosta, mikä mahdollistaa sähköisen arkistoinnin myös muista tietojärjestelmistä.

1.9.2025 alkaen on valittu tietosuojavastaava ja varatietosuojavastaava. Tietosuojavaltuutetun toimistolta on 12.11.2025 saapunut vastaus tietosuojavastaavan nimitykseen. Ilmoitus on tarkoitettu sekä organisaation johdolle että tietosuojavastaavalle ja sisältää ohjauksena tiivistetyn infopakettin mm. tietosuojavastaavan tehtävistä ja asemasta.

Tietoturvakoulutus- ohjelmisto on ollut henkilöstön ja luottamushenkilöiden käytössä syksystä 2025 alkaen.

Tietosuojakoulutus sekä luottamushenkilöille että henkilökunnalle on käynnistynyt vuoden 2025 syksystä alkaen pääosin tehokkaasti käyttöönotetun koulutusohjelmiston avulla, mutta sen seurannasta ja raportoinnista ei ole ohjeistusta. Tietosuojaan ja -turvaan liittyvää ohjeistusta on voimassa olevien ohjeiden mukaan päivitettävä tarvittaessa ja vähintään kerran valtuustokaudessa, mitä kunnanhallituksen tulee tiedonhallinnasta vastaavana viranomaisena seurata ja valvoa ja tarvittaessa vahvistaa uutta ohjeistusta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnanhallitus on 22.9.2025 §187 hyväksynyt vastauksen v. 2024 arviointikertomukseen, että henkilökunnan osaamiseen on panostettu jatkuvin koulutuksin ja työnkuvien täsmennyksin ja, että sisäisen valvonnan ohje saatetaan valmiiksi v. 2025 aikana. Yleisesti todeten osaaminen on kehittynyt, mutta Sisäisen valvonnan ohjetta ja suunnitelmaa ei ole vahvistettu vuonna 2025.

Osana kunnanhallituksen sisäisen valvonnan työtä sen tulee huolehtia, että kunnassa vahvistetaan vuonna 2026 sisäisen valvonnan ohje ja suunnitelma sekä panostetaan edelleen osaamisen kehittämiseen. Näihin on varattava riittävät varat talousarvioon koskien sekä henkilökuntaa että luottamushenkilöitä.

2.4. Loppuyhteenveto

Luhangan talous on yritysanalyysin mukaan tyydyttävä 7,7 (v. 2024 luku 8,0 ja v. 2023 luku 7,7). Mm. kiinteistöverouudistuksen, valtionosuusuudistuksen, sisäisten riskien ja hyvinvointialueen vetäytymisen kunnasta (pl. pelastustoimi) johdosta tulevaisuudessa kunnassa on syytä varautua vaikeutuvaan taloudelliseen tilanteeseen.

Vuoden 2025 aikana elinkeinoelämän ja matkailun kehittäminen sekä kuntamarkkinointi eivät ole toteutuneet odotetussa laajuudessa. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä kuntastrategian uudistamista heti uuden valtuustokauden alettua ja sen tarkastelua jatkossa tiheämmällä aikataululla. Kuntastrategian toteutumista on seurattava jatkuvasti ja se on pidettävä ajan tasalla.

Johtoryhmän kokouksia on syytä pitää säännöllisesti, jolloin mm. tiedonkulku toteutuu.

Hallintosäännön 25 § mukaan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja tekninen johtaja. Tarkastuslautakunta toteaa, että sen tietoon ei ole tullut konsernijohtoon kokouksia. Tarkastuslautakunta ehdottaa, että konsernijohtoon kuuluvat jatkossa kunnanvaltuuston puheenjohtaja, kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja,

sivistysjohtaja ja tekninen johtaja. Konsernijohdon kokousten olisi hyvä olla tarpeen mukaan, mutta vähintään 3–4 kertaa vuodessa.

Tarkastuslautakunnalla on ollut toimivat ja luottamukselliset suhteet kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, kunnanjohtajan, tilintarkastajan sekä muiden tahojen kanssa, mikä on auttanut tarkastuslautakuntaa suorittamaan tehtäväänsä. Tarkastuslautakunta on saanut kaikki tarvitsemansa tiedot toimintansa tueksi.

Luhangassa 13.5.2026

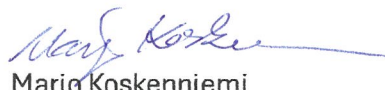
Pertti Seimola
tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Eino Polvela
tarkastuslautakunnan varapuheenjohtaja

Teuvo Jaakkola
tarkastuslautakunnan jäsen

Marjo Koskenniemi
tarkastuslautakunnan jäsen

Pirjo Kosonen
tarkastuslautakunnan jäsen
pöytäkirjanpitäjä